

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Kedd

10. szám.

Pest, marcius 28. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Pest marc. 28.

Egy barátunk azt mondá a minap, hogy ő többre becsüli az ignorantiat mint a táblabírói intelligentiát.

E mondat a régi rendszer ellenében a legradicalabb eszme, mindazáltal az mégis nem olly merész, nem olly alapnélküli, mint az tán az első pillanatra látszik.

Az ignorantiaival még lehet valamit kivinni, az ember a jó ügy mellett rászedheti az ilyen jámborokat: összeüt egy pár csillogó phrasist, szerkeszt egy közepszerű anecdotát, s meg van. De a kibe bevette magát a táblabírói tudomány, azon politicalai tan, mellyet nem könyvekből és leczkékből, hanem az élet azon nagy iskolájából a tekintetes nemes vármegyék közgyűléséből lehet tanulhatni, azokkal sem isten, sem ember nem boldogulhat.

A napokban a felvilágosodás barátai már azzal biztatták magokat, hogy ezen schlendrian elem, innen onnan ki fog veszni. Az ember ellenökben már bátrabb is kezdett lenni. A ki értett hozzá, csinált rájuk egy pár rosz viczet is. És ime, mit kell hallanunk, a táblabíró politika e pillanatban nagyobb erővel akar előtörni, mint valaha.

Az országgyűlés egy olly határozatot készül hozni, melly a táblabírói rendszert, még jó időre, a politicalai jogok kizárólagos bitorlásával akarja dotálni.

Készül egy ugy nevezett népképviseleti rendszer, de a mellyben, a jelen létező, s a józan ész botránykozttatására fenálló kortes tömeget is meg akarják egy uttal tartani.

A tiszta eszméket így megfertőztetni akarni!

Tehát végre még is kiütötte magát a szeg a zsákból. A követi tábla nagy cifra beszéde, hogy ő incompetens a nép nevében rendelkezni, nem tett mást, minthogy némelylek egy ujjabb fictio iurist akartak formulázni.

Ugy látták, hogy azon eszme, melly szerint a nemeség az országgyűlésen az adózó népet is képviseli, fictio iurisnak egy kevéssé igen goromba dolog. És arra a gondolatra jöttek, hogy jó volna egy ujjabbat kigondolni, s azon ujjabbnak még jobb volna egy igen szép nevet adni.

A magyar, ha valami csudálatos eszmét kell neki fel-találnia, a világon a legügyesebb ember.

Igy jött létre az eszme, hogy a kortes csoport minden qualificatio, vagy is mi mindegy, garantia nélkül a törvényhozáásban részt fog venni.

Mi fog ebből következni. A régi rendszer obscurus emberei a köznemesekkel együvé csapva, a civilisatio, az egyen-

lőség, szabadság és testvériség ellenében a nemesi vért és ősi alkotmányt fogják éltetni.

Egy illy határozat a nép képviselet tiszta eszméjét azonnal beszenyezné. A választó kerületeket születésök elött közgyűlölet tárgyává tennék. Csak ugy volnánk mint most, hogy néhol egy falu a vármegye.

Ez egy uj, s legotrombább nemü Rottenborough-system volna. —

Olly vidékeken, hol nemes lakosokból álló községek vannak, azon kerületben a legérdemtelenebb nép monopolisálná az emberi jogok legszebbikét.

Azt kell hinni, hogy a követi tábla nem gondolja meg, mit cselekszik, vagy pedig, hogy a reformokat nem szereti.

Ki hitte volna, hogy a mi híres szónokokból álló követi táblánk, akkor, midön az utasítások alól kiszabadulva, egy óra alatt az országban a legfőbb hatalom lett, akkor pályáját azon kezdje meg, hogy az alkotmányos életnek két fő erét, a sajtó s a választási törvény kérdését, olly szánandó módon oldja meg

A kortes elem további fenntartásával ugy vagyunk, mint a bent hagyott sajtó hibákkal, mellyeket, ha egyszer a könyv ki van nyomtatva, többé kijavítani nem lehet.

És ne is ámítsuk magunkat azzal, hogy a hozandó törvény ezen rendelete, csak amostan élő nemesi választókraszorítkozik, mert a fő rosz nem abban van, hogy sok proletarius, és érdemtelen nemes szavazatot kap, hanem, hogy sok időre visszalóki azon szép időt, melybenvégre ne lássunk magunk előtt cast szellemet, mellyben valahára a táblabíró politikából ki fognánk vergődni.

Szinte előre lehet látni, mi fog történni. A táblabírák, kik a vidéken mindenütt hatalmasok, összekapcsolják magokat a nemesekkel, sőt ha lehet, még vesznek magokhoz a népből is a mennyit felfogni birnak.

És így uj emberek a nemzeti gyűlésbe nem igen fognak küldetni. A régiek pedig már igen unalmasok, politikájuk hosszadalmas, és fontolva haladó, s egyáltalában olly divatból ki ment hangalatu, hogy azon az ég áldása többé nem lehet.

Ezen törvények mellett igen könnyen megtörténhetik, hogy a nemzeti gyűlésből kimaradnak azok, kik oda leginkább valók: a nép emberei, a kiktől valami ujat is hallhatna az ország, mert az a régi nóta már halálra gyöttri az ember fülét. — Ki lesz zárva a tisztán democrata gondolkozás. A nép valódi barátjai mellőztetni fognak. Ellenben megmaradnak a kortesokkal, zászlókkal, zenével, kurjongotásokkal, s a mi legundokabb részegeskedéssel történendő választások.

Azonban, nem szólunk tovább, mert meg lehet magunk ellen teszünk, ha így beszélünk, szavaink akaratunk ellen ellenkezőleg hatnának. Mert a mit mi gyaláznánk, a korteskedést, a táblabíró politica igen üdvös, nemzeties és lélek-emelő dolognak tarthatna, ellenben a mit mi dicsérnénk, a tisztán decrata elvektől ezektől borsóznék a hátuk.

Még egyszer ismételjük a fentebbi hasonlatosságot: A nemeseket meghagyni szavazat jogukban, s tőlök semmi qualificatiot nem követelni, valóságos sajtóhiba, mellyet ha a könyv ki van nyomtatva, többé javítani nem lehet — hanem, el kell vetni az egészet, s helyébe új szedést rendeltetni.

Miért csinálnak tehát önök egy munkából kettőt? —

Mult számunkban, a választmány ülési tudositásban Perczel Mór polgártársunk beszédében, hol a szóló azt mondja: mi radicalok, zár jel alatt egy kérdő jel levén, újabb értesülés nyomán kinyilatkoztatjuk, hogy ezen quasi kétkedésre mutató jel, ott a világon a legrosszabb helyre volt téve.

Sajtó alatt van s néhány nap mulva kapható leendő illy czimű munka: A pesti forradalom története 1848-ban. Adatúl political életünk erkölcs-történetéhez. Az absolut irányu kormány megbukásának emlékeül. Irta Kléh István. E röpirat az Apponyi-kormánynak születésétől halálaig elkövetett alkotmány s törvényellenes tetteit, s a pesti békes forradalom történetét hiven fogja előadni.

Soha még a külföldi viszonyok illy komolyak nem voltak mint ma.

És ha ez még mind csak kezdet, minek nézhetünk még elébe?

A jelen század elején a kormányok harcolának egymás ellen. Ma a küzdés a nép, s a kormányok között folyik.

Alig vagyunk az év elején, s már két király szünt meg uralkodni. Az egyiket elűzték, a másik erkölcsileg kényszerítve lőn trónjáról lemondani.

És most egy harmadik, a porosz, olly viszonyokba bonyolítja magát, melly őt a legkönnyebben franczia és bajor collegainak sorsára juttathatja.

Fridrik Vilmos, csak hogy egy pillanatra Europa szeméit a berlini mézárásokról elfordítsa, a német nemzet egységének zászlóját tüzni fel.

E tettel egyszerre harmincz fejedelelemnél többnek egyenesen had van izenve.

És e hadban maga a zászlóvivő fog legtöbbet veszteni. Az egység eszméje német országban a lehető legnépszerűbb; a merre a poroszok hadsereggel átmennek, az apró herczegek mind el futnak, a németek az egyetemi ifjuság vezérletök alatt, tömegben állanak hozzájuk.

A republicanus párt, e hallgató, de az első trombitaszóra Németországban rögtön többségre jöhető párt, csak mosolyogni fogja ezen mozgalmakat. E párt első lesz ugyan ki e mozgalmak dramájában már az első jelenetekben szerepelni fog, szívesen áldozza fel életét és véré a népet ágyuztató porosz királyért, de csak addig, míg Németországban a mozgalom tetőpontján fog állani, addig míg a tartományi városokban, az ugy nevezett rendre felügyelő választmányok mindenütt fel lesznek állítva — s akkor Fridrik Vilmos, ezen nem tudni nevetségesebb, vagy gyűlöletesebb ember, midőn azt fogja hinni, hogy Németországot kezében tartja, egy szép reggel azon veszi magát észre, hogy egyedül van, s nincs más mit tennie, mint felpakolni s Angliába szökni, hol ugy is az újabb időkben királyi vérből származó aristocratia készül alakulni.

A bécsi kormány hivatalos lapja a legkeményebben kell ki a kitűzött német egységi zászló ellen.

Megyei választmányi gyűlés Nyári Pál elnöklete alatt 10 órakor reggel (mert éjjel is lehetne).

Elnök szóba hozza, miként ha a pénz s hadügyministeri kinevezések Bécsben nem sanctionáltatnak, magyarország függetlensége egy keserű csalás, s ismét a régi viszonyok egyiptomi sötéte, a szolgaság lélekölő járma roskad reánk; czélszerűnek tartja ezért a nemzetet egy általános proclamatióban védtetre fölszóllítani. Mi megtámadólag addig nem lépünk föl, míg minket meg nem támadnak, mi nem vagyunk az embergylkolás rendszeréhez szoktatva, ez a zsoldos katonák mestersége, a nemzet elég erővel bír ezen zsoldosoknak is imponálni, s ha kell vért áldozni a szabadságért.

A pesti mozgalmakat megértette az ország, melly a jelen incompetens országgyűlésről nem tud annyit, mint a központi választmány működéséről, mert mi itt nyilvánítatik az nem csak a Verböczy nép akarata s ohajtása; hanem az összes nemzeté.

Bécs még nem tudja átérteni a szabadság szent eszméjét, ha valaki hosszas időközön át nyommasztó bilincsekben nyomorgott, a bilincsek szétpattantása után rögtön futni nem tud, kit a napvilágtól soká elzártak, s fölszabadul börtönéből, annak a nap vakító fény: s nézése elől szeméit behunya. Azért Bécsben egészen biznunk nem lehet, hogy megadja mindjárt, a miután lelkünk eped: kell azért hogy a nemzet minden egyesének öszszeforrodása által erőssé legyünk, ezen egyesülésben olly hatalom fog nyilvánulni, mellyet kijátszani többé nem lehetend.

Indítványa: hazafiui proclamatio az egész nemzethez!

Népgyűlések tartassanak a muzeum terén hol a polgári elv diadalát vivta ki.

A lánczaiból fölszabadult sajtó pedig földadásának tekintse átalakulási kérdéseinknek tüzetesebb megvitatását, mindezen erők közös összehatása által legbiztosban eszközölhetik honunk újja teremtésének nagy munkája!

Elfogadtatott. Ezután Simon Florent indítványára:

A választmány rögtön küldöttséget nevez ki, mely a minisztereknél fegyverek kieszközlése végett járand el.

Bugát Pál a közönségnek, nehogy az várakozásában unatkozzék, egy humoristicus fölolvastatott, mely habár élességben saphiri fölolvastatással nem vetekedhetik is, de mindazonáltal a nép érdekében történt.

Ámbár az orvosi kar részéről állok itt, nem hiszem hogy lesz valaki ki beszédemért, a Cicero pro domo sua-t rám alkalmazná, Cicero nem vagyok, azt mindjárt be is bizonyítandom, s hogy nem pro domo sua beszélek azt a magyarkák bizonyították be midőn engem ártatlan orvosnak neveztek. Igen orvos is vagyok, ártatlan is vagyok, és tudom az élet mennyire édes keserű korában is, azaz betegségben. Az egészség úgy eddig nálunk fölülte el volt hanyagolva, mert igen pupillaris állapotban lézengtek eddig orvosaink, ha valamelylyik nagy kegyelemből tanácsossáig tolatott föl, a collegákban föltámadott az aristocraticus büszkeség, s dühsápadtan habozott, miként ülhessen ő eggyütt széket olly egyénnel, ki őt kevéssel ezelőtt megpióczázta (tulajdonképen mást mondott, de én illendőbb szót láttam jónak választani). Ezek a chinai falak tán lehullottak már — s azt hiszem, a nép szívébe láttam, midőn az önálló ministeriumban egészségügyi tárczát kérek — fölláztatni. Én szemmel tartom a nép minden kívánjait, mert hiszen én is Pál vagyok mint Nyári Pál tagtárs, — no az igaz én eddig Téli Pál voltam, hanem pál fordultával, fordúlni szokva a dolog, belőlem is Nyári Pál lett stb.

Végre bocsánatot kérvén, hogy collegait megelőzte, kik inkább szólhattak volna e tárgyban mint „cicerones pro domibus suis“ a tárczát ismételve megemlítvén, ajánlja magát.

Az indítvány nem igen pártoltatott: azalatt a küldöttség visszatérvén jelenti: miniszter urak Bécsből mindedig a ministerium megerősítése felől mit sem hallhattak. A fegyverekről, ellenben, azonnal intézkednek.

[Központi választmány délutáni 3 órákor.] Elnök Rottenbiller. Szeged, Kassa, Szentés mozgalmairól s hű csatlakozásokról értesítenek.

[Nyári. Miután e választmányi gyűlésből kell azon ma reggel általam megemlített proclamationnak kikelnie, — elmondom e fölhívás részletezését:] elő kell számlálnunk benne mind azt mi eddig testé vált, el kell mondanunk, hogy a Dieta megszűnt organuma lenni Magyarország képviselőjének, — a nép figyelmét föl kell hívunk az ellenmozgalmakra, ha a moralis fegyver összesítetik az ármány rajta megtörend, hívjuk föl egyesülésre az egész országot, ez kötelességünk önmagunk s a dynastia irányában, s figyelmeztetjük ez utóbbiakat hogy ha nem a nemzet karában bízzék, más idegen elemekre ne bizza magát, különben állása ingatag, jövője kétes.

Az indítvány közakarattal elfogadtatván, az elnök egy választmányt nevezett ki, mely a fölszólítást elkészítse.

[A proclamatio következő:]

H a z a f i a k ! Európa nagyobb része küzdött, s kivivta az utóbbi időben a szabadság és jogegyenlőség elveit. Ma-

gyarország is fellelkesült e szent ügyben. A pesti 12 pont által, s részint az országgyűlés által is, ledöntettek azon korlátok, mellyek az ország fiait különszakasztották. Az urbéri viszonyok megszüntetve, a közös teherviselés meghatározva, a népképviselő és nemzetörtség elve kimondva, a sajtó bilincsei ösztörve: szabad a föld, szabad az ember; ki e földet lakja, szabad a szellem; nincs többé nemes, és nemnemes, polgár és nempolgár, mindnyájan egyenlő fiai vagyunk Magyarországnak, osztozók annak minden jogaiban és minden terheiben. A szabadság és jogegyenlőség, a vész pillanataiban egyé olvadni nemzet közvéleménye, s az országgyűlés által egyértelműleg kimondva s elfogadva van. Ezeknek biztosításul nem volt egyéb hátra, mint hogy a nemzet összes ügyei önálló magyar kormány, magyar felelős ministerium által kezeltessenek. Ez is megígértetett.

Ö fölsége a magyar király gróf Batthyányi Lajost felhatalmazta önálló magyar kormány alakítására.

Jogunk sőt kötelességünk azt hinni, és honfiak előtt annak hitelt szerezni, hogy a mit ő fölsége V-ik Ferdinand saját neve aláírásával megerősített, az szent és visszavonhatatlan. —

Jogunk van követelni, hogy a nemzet minden ügyei a nemzet többsége kifolyásának, a magyar felelős kormánynak kezében legyenek.

Ez volna szabadságunk és függetlenségünk koronája és biztosítóka, s ez, tisztelt hazafiak, most veszélyezve van. —

A régi országnyomorgató rendszer barátai arra kívánják birni fölséges királyunkat, hogy a had- és pénzügyet, — tehát a nemzet idegét és vérét, — a nemzeti magyar kormány kezéből kivegye, s így királyi szent szavát álmagyarázatok által meghiusítsa.

Mi ezen czél ellen, melly kijátszása volna a nemzet igazságos követelésének, s nyílt megcsalása a nemzetnek, határozottan tiltakozunk.

[A pragmática sanctió, mellyben a nemzetnek s az országgló háznak jogai kölcsönösen biztosítva vannak, kétoldalu kötés; eddig csak egyik része volt életben, melly az országgló ház javát érdekli; jelenleg szükség, hogy kormányunk függetlenségének biztosításával másik része is teljességbe lépjen, a nemzet jogai is biztosítassanak.]

A nemzet vérét áldozta a pragmática sanctió egyik részecért, ugyanazt fogja tenni, ha kell, másik részecért is.

Azon tanácsosok, ki a fejedelemnek a nemzet kívánságaival ellenkezést tanácsolnak, nyíltan kijelentjük, nem csak a nemzetnek, hanem dynastiának is ellenségei, mert a dynastia érdekével játszanak.

Igy érzünk, így nyilatkozunk mi, s hasonló érzelmre számolunk az egész országban.

Éljen a király, éljen a szabadság, éljen a magyar független felelős kormány!

Kelt Pesten, martius 27-kén 1848.

Több indítvány tétetett még.

Ugy mint először: Egressy Gábor által, hogy e választmányban mindazon városok, mellyek rokonszenvel csatlakoznak hozzánk — képviseltessenek.

Ellenvetés: mihelyt e küldötteket elfogadtuk, a national convent proclamálva van. Nehány nap még várhatunk. De az méltatlanság, hogy onnan Bécsből a magyart illy föl-rázkoztatva tartják, illy időben a magyar miniszterek 48 óráig antichambriroznak, s idegen hatalommal alkudoznak. — Szent ígéret után illy késekedés?!

Második indítvány: A hazafiui fölszólítás történetjének communal hatóságok útján.

Nyári ellenzi: ő a nemzetben fönn akarja tartani a morális erőt s azért nem akar törvényhatóságok útján, intézkedni mert ott adminisztrátorok kezeibe menne, — vagy viczispánok kaparitanák el, — kikre igen rá illik Börne osztályozása, hogy t. i. vannak emberek, a kik már consiliariusok, és vannak olyanok, a kik még csak akarnak lenni. A képviseletre nézve itt e választmányban, pártolja a repraesentatiot, mert most minden embernek önmagát kell repraesentálni, semmi hivatalos hatás nem vezet most célhoz.

Harmadik indítvány: Futárok által köttessék össze a választmány a provinciákkal.

Ezen indítványt hatalmas ellenvetés buktatá meg ezen kérdéssel: Ki fizet?

Lelkesedni már csak megtanultunk, de annyira még sem vittük még, hogy áldozni is tudnánk.

A fél hat órai népgyűlésen a fent közlött proclamatiot a nép magáévá tevé.

A bécsi kormány hivatalos lapja szerint Velenczében a respublica ki van kiáltva. Marinovics admiral arsenoli kormányzó a néptől lefejeztetett.

Az egész Olasz királyságból a hadsereg éjszak felé üzetik. —

Austria Olaszországot elvesztette. — !!!

Több, a mai postával érkezett levelek szerint, a magyar katonai határőrség teljes lázzadásban van. Pancsován és Zimonyban a katonai hatóságok elűzettek. Roth general futásnak eredett. — A zimonyi polgármester asszonyi ruhában akart megszökni, de elfogattatván, az asszonyoknak adatott át, kik őt e merenyeért jól elpáholák.

A nép a magyar színeket felvette. Több városokban a pesti mintára ideiglenesen kormányok állítottak fel.

A posonyi gyűlés az utóbbi napokban azzal foglalkozott, hogy azon pontokat, miket a fővárosi nép rájuk izent, szép csendesen protokolisálta.

Egy rövid törvénycikkben kimondatott: hogy a magyar katonaság a királyon kívül esküdjék meg az alkotmányra is. — A másik pont szerint a ministeriumnak meghagyatik, hogy az idegen katonaságot az országból kiküldje, a magyart pedig vissza hívja.

Megjelenik e lap

minden nap este.

Előfizetés egy hóra a két fővárosban házhozhordással boríték nélkül 1 ft. pp.
Kapható e lap Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunasor Piaristák épülete.)

EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.

A kik e lapot eladás végett széthordani akarják az iránt a kiadóval egyezkedhetnek.